

Tarbijakäitumise uuringu kokkuvõte
KASUTUSELT KÕRVALDATUD PATAREIDEGA
ÜMBERKÄIMINE JA TEADLIKKUS

Tallinn

Juuni 2012

SISUKORD:

Sisukord:	2
SISSEJUHATUS	3
1. METOODIKA KIRJELDUS	4
1.1. Valim ja küsitlus	4
1.2. Vastanute arv Eesti linnade lõikes.	4
1.3. Teostajad.....	4
2. KOKKUVÕTE	5
3. ANDMETE/TULEMUSTE ANALÜÜS.....	6
3.1. Kategooria 1 – Lahuskogumine	6
3.2. Kategooria 2 – Teke	7
3.3. Kategooria 3 – Keskkond.....	8
LISA 1. ÜLEVAADE 2009-2012 UURINGUTE TULEMUSTEST	9
LISA 2. TARBIJAKÄITUMISE UURINGU KÜSITLUSANKEET	11

SISSEJUHATUS

Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengid viisid koostöös MTÜ-ga EES-Ringlus läbi ajavahemikul 04.05.2012 – 28.05.2012 tarbijakäitumise uuringu seoses kasutuselt kõrvaldatud patareidega ümberkäimisega. Küsimustele vastas 1351 Eesti elanikku, kes valiti välja juhuvaliku teel kaupluste külastajate hulgast.

Küsitluse eesmärgiks oli saada ülevaade, kuidas on tarbijakäitumine aastaks 2012 muutunud, võrreldes aastatel 2009, 2010 ja 2011 läbi viidud uuringu tulemustega.

Küsimustik koosnes 4 kategooriast:

- Lahuskogumine.
- Teke.
- Keskkond.
- Informatsioon.

Uuringu ankeet on ära toodud lisades.

1. METOODIKA KIRJELDUS

1.1. Valim ja küsitlus

Uuringu üldkogumi moodustavad kaupluste külastajad. Selline valik sai tehtud, kuna valitud kauplused paiknevad kõigis suuremates Eesti linnades ning nende külastatavus on piisavalt suur küsitluse läbiviimiseks.

Valimi moodustamisel lähtuti kahest osast: a) et küsitluse käigus saaksime tulemused erinevatest Eesti linnadest ja b) küsitletavate arv järgib linnade elanike osatähtsust suhtes teiste valimi linnadega. Küsitlused viidi läbi Tallinnas, Pärnus, Tartus, Kuressaares, Jõhvis ja Viljandis. Uuringu läbiviimiseks kasutati intervjuu vormi.

Igale konkreetsele küsimusele vastanute arv on märgitud tabelitest N=

Küsitlusperiood : 04.05.2012 – 28.05.2012

1.2. Vastanute arv Eesti linnade lõikes.

Allolev tabel 1 annab ülevaate vastanute arvust linnade lõikes.

Tabel 1

N=1351	Tallinn	Tartu	Pärnu	Viljandi	Jõhvi	Kuressaare	Eestis kokku
Vastanute arv	872	142	136	73	68	60	1351

1.3. Teostajad

Uuringu etappides osalesid:

Tellijapoolne kontaktisik:

Margus Vetsa, MTÜ EES-Ringlus

Projektijuht:

Hans Talgre, MTÜ EES-Ringlus

Valim ja andmebaasi koostamine:

Hans Talgre, MTÜ EES-Ringlus

Andmetöötlus ja aruanne ning küsitluse läbiviimise juhtimine:

Kristjan Tappel, II kursuse tudeng, TallinnaTehnikakõrgkool

2. KOKKUVÕTE

Tallinna Tehnikakõrgkooli tudengid viisid koostöös MTÜ-ga EES-Ringlus läbi ajavahemikul 04.05.2012 – 28.05.2012 tarbijate käitumise uuringu, milles osales 1351 inimest. Uuringu teemaks oli ümberkäimine kasutuselt kõrvaldatud patareidega. Küsitluse eesmärgiks oli saada ülevaade, kuidas on tarbija käitumine aastaks 2012 muutunud võrreldes varasematel aastatel läbi viidud uuringute tulemustega.

Uuringu tulemustest selgus, et

⇒ teadlikkus kasutatud patareide müügikohta tasuta äraandmise võimalusest on viimase kolme aastaga kasvanud 24% (66%-lt 82%-ni);

⇒ 60% teadlikest tarbijatest on ka tagastanud kasutatud patareid nende müügikohta. See näitaja on olnud vaid veidike madalam küsitluse läbiviimise esimesel aastal (2009 - 52%), kuid peale seda püsinud samal tasemel kõigil järgnevatel aastatel;

⇒ 69% vastanutest, kes ei olnud teadlikud kasutatud patareide müügikohta tasuta äraandmise võimalusest enne küsitluses osalemist, väitsid, et kasutaksid seda võimalust. See näitaja on liikunud üles-alla viimastel aastatel, olles 2011 aastal isegi 78%;

⇒ 69% vastanutest arvavad, et kasutatud patareid ei ole tülikas müügikohta tagasi viia. See tulemus peegeldab kerget langust (-10%) võrreldes 2009 aasta tulemustega;

⇒ Tarbijate teadlikkus muudest võimalustest, kuhu saab ära anda kasutatud patareid on langenud. aastatel 2009 -2012 pidevalt muutunud. Kui aastal 2009 oli muudest võimalustest teadlikke tarbijaid 57%, siis 2012 aastaks on nende osatähtsus vaid 47% (-17,5%);

⇒ Aastaks 2012 on patareide viimase aasta jooksul prügikasti viskamist tunnistanud vastanute osatähtsus langenud 42%-ni, mis on nelja aasta võrdluses madalaim tulemus. Aastal 2010 oli see 57%;

⇒ Patareide kasutuseelistused on aastatel 2009 – 2012 märkimisväärselt muutunud. Kui aastatel 2009 ja 2010 väitsid üle poolte uuringus osalejatest kasutavat *mittelaetavaid* või *pigem mittelaetavaid* patareid, siis aastaks 2012 kasutatakse enamuses (53%) juba *pigem laetavaid* või *ainult laetavaid* patareid.

⇒ 83% vastanutest on arvamusel, et kasutatud patareid kujutavad ohtu keskkonnale. See näitaja on püsinud kõrgel tasemel (83-88%) kõikidel küsitluskordadel alates aastast 2009.

⇒ 55% vastanutest on teadlikud, et kasutatud patareid saad ümber-töödelda ja selle tulemusel eraldatavaid materjale taaskasutada.

3. ANDMETE/TULEMUSTE ANALÜÜS

3.1. Kategooria 1 – Lahuskogumine

Tabel 2

1. Kas teadsite, et patareide müügikohas saab tasuta ära anda kasutatud patareisid?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1742	2010 aasta N = 1762	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1351
JAH	66%	75%	83%	82%
EI	34%	25%	17%	18%

Tabel 2.1

<i>1.1. Kui JAH, siis kas olete kasutanud seda võimalust?</i>				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1152	2010 aasta N = 1300	2011 aasta N = 1157	2012 aasta N = 1110
JAH	52%	60%	59%	60%
EI	48%	40%	41%	40%

Tabel 2.2

<i>1.2. Kui EI, siis kas kasutaksite seda võimalust?</i>				
Eestis kokku	2009 aasta N = 590	2010 aasta N = 462	2011 aasta N = 236	2012 aasta N = 241
JAH	66%	70%	78%	69%
EI	34%	30%	22%	31%

Küsitajate kommentaarid: Põhjendusi, miks ei soovita kasutatud patareisid müügikoha tagastada, oli mitmeid. Oli vastanuid, kes ütlesid, et neid ei huvita taaskasutamise teema ning toodi välja, et palju mugavam on patareisid prügikasti visata. Osaliselt oli ka neid vastanuid, kes ütlesid, et patareide käitlemisega tegeleb keegi teine, näiteks tütar.

Tabel 3

2. Kas kasutatud patareisid on müügikohta teie arvates tülikas viia?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1696	2010 aasta N = 1762	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1339
JAH	24%	29%	28%	31%
EI	76%	71%	72%	69%

Küsitajate kommentaarid: Sarnaselt eelmistele aastatele olid ka 2012 aastal peamisteks põhjendusteks see, et läheb meelest patareisid kaasa võtta ja müügikohta viia. Lisaks mainiti, et patareisid on tülikas müügikohta tagasi tuua, kuna kogumiskastid on vähe märgatavad ja avad kogumiskastidel väikesed. Olid ka mõned ettepanekud: a) kasutatud patareide kogumiskastid võiksid olla kaupluste uste juures, siis leiaks kogumiskastid kiirelt üles ja oleks mugav kohe poodi tulles kasutatud patareidest vabaneda, b) soovitati, et kogumiskastide avad võiksid olla suuremad (inimesed, kes soovivad korraga ära anda rohkem kui mõne patarei – kogutud kilekotti).

Tabel 4

3. Kas olete teadlikud muudest võimalustest, kuhu saab ära anda kasutatud patareisid?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1722	2010 aasta N = 1754	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1346
JAH	57%	53%	57%	47%
EI	43%	47%	43%	53%

3.2. Kategooria 2 – Teke

Tabel 5

4. Kas olete viimase aasta jooksul visanud patareisid prügikasti?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1729	2010 aasta N = 1762	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1342
JAH	43%	57%	50%	42%
EI	57%	43%	50%	57%

Tabel 6

5. Kas kasutate laetavaid- või mittelaetavaid patareisid?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1738	2010 aasta N = 1734	2011 aasta N = 1390	2012 aasta N = 1337
Ainult laetavaid	16%	9%	14%	21%
Pigem laetavaid	22%	28%	33%	32%
Pigem mittelaetavaid	31%	30%	31%	28%
Ainult mittelaetavaid	31%	33%	22%	19%

3.3. Kategooria 3 – Keskkond

Tabel 7

6. Kas teie arvates on kasutatud patareisid ohtlikud keskkonnale?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1728	2010 aasta N = 1762	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1344
JAH	88%	85%	87%	83%
EI	12%	15%	13%	17%

Tabel 8

7. Kas teadsite, et patareisid saab ümber-töödelda ja materjale taaskasutada?				
Eestis kokku	2009 aasta N = 1724	2010 aasta N = 1762	2011 aasta N = 1393	2012 aasta N = 1347
JAH	55%	58%	67%	55%
EI	45%	42%	33%	45%

LISA 1. ÜLEVAADE 2009-2012 UURINGUTE TULEMUSTEST

Teadlikkus: patareide müügikohas saab tasuta ära anda kasutatud patareisid		
2009		7/10
2010		8/10
2011		8/10
2012		8/10
Valmisolek: kasutatud patareisid ei ole müügikohta tülikas viia		
2009		8/10
2010		7/10
2011		7/10
2012		7/10
Käitumine: olen viimase aasta jooksul visanud patareisid prügikasti		
2009		4/10
2010		6/10
2011		5/10
2012		4/10

Keskkonnasõbralikkus: kasutan ainult laetavaid või pigem laetavaid patareisid		
2009		4/10
2010		4/10
2011		5/10
2012		5/10
Keskkonnateadlikkus: kasutatud patareid on ohtlikud keskkonnale		
2009		9/10
2010		9/10
2011		9/10
2012		8/10
Keskkonnateadlikkus: patareisid saab ümber töödelda ja materjale taaskasutada		
2009		5/10
2010		6/10
2011		7/10
2012		5/10

LISA 2. TARBIJAKÄITUMISE UURINGU KÜSITLUSANKEET

1. Kas teadsite, et patareide müügikohas saab tasuta ära anda kasutatud patareid?

Kui JAH, siis kas olete kasutanud seda võimalust ? JAH EI

Kui EI, siis kas kasutaksite seda võimalust ? JAH EI

2. Kas kasutatud patareid on müügikohta teie arvates tülikas viia?

JAH EI

3. Kas olete teadlikud muudest võimalustest, kuhu saab ära anda kasutatud patareid?

JAH – nimetage mõned

EI

4. Kas olete viimase aasta jooksul visanud patareid prügikasti?

JAH EI

5. Kas kasutate laetavaid- või mittelaetavaid patareid?

ainult laetavaid pigem laetavaid pigem mittelaetavaid ainult mittelaetavaid

6. Kas teie arvates on kasutatud patareid ohtlikud keskkonnale?

JAH EI

7. Kas teadsite, et patareid saab ümber-töödelda ja materjale taaskasutada?

JAH EI

TÄNAME !